

7818

1000
1

۲۱۶

نویسندگان

بسم الله الرحمن الرحيم

WWW.KETABIR.IR

فرهادیان، رضا، ۱۳۲۷ -

مدرسه مطلوب: مبانی، شاخصه‌ها، اصول و روش‌ها / رضا فرهادیان: تهیه: مؤسسه فرهنگی - تربیتی توحید. - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۹۶-۱۳۹۷.

ج ۲. - (مؤسسه بوستان کتاب: ۲۶۷۹. کتاب‌های مؤسسه فرهنگی - تربیتی توحید: ۳۲) (اخلاق و علوم تربیتی: ۳۰۱. تعلیم و تربیت: ۱۵۱)

(ج ۲) 6 - 1973 - 09 - 964 - ISBN 978 - 2 (دوره) 2 - 1872 - 09 - 964 - ISBN 978

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیما.

۱. مدرسه - مدیریت و سازماندهی. الف. مؤسسه فرهنگی - تربیتی توحید. ب. دفتر

تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. مؤسسه بوستان کتاب. ج. عنوان.

۳۷۱/۲

۴ م ۴ ف ۳۰۱۱ / LB

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۴۸۹۲۳۰۶

۱۳۹۷

■ موضوع: تعلیم و تربیت: ۱۵۱ (اخلاق و علوم تربیتی: ۳۰۱)

■ گروه مخاطب: - عمومی

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۶۷۹

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۷۰۶۹

بوستان کتاب

مدرسه مطلوب

مبانی، شاخصه‌ها، اصول و روش‌ها

جلد دوم

رضا فرهادیان

تهیه: مؤسسه فرهنگی - تربیتی توحید

بیت
۱۳۹۷

مدرسه مطلوب / ۲

مبانی، شاخصه‌ها، اصول و روش‌ها

• نویسنده: رضا فرهادیان • تهیه: مؤسسه فرهنگی - تربیتی توحید

• ناشر: مؤسسه بوستان کتاب

(مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)

• لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب

• نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۷ • شمارگان: ۱۰۰۰ • بها: ۱۸۰۰۰ تومان

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

printed in the Islamic Republic of Iran

❖ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفاییه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۷-۳۷۷۴۲۱۵۵ • شماره: ۳۷۷۴۲۱۵۴ • تلفن بخش: ۳۷۷۴۳۴۲۶

❖ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)

❖ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۶۹۶۹۸۷۸

❖ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع یاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۲

❖ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهارراه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰

❖ فروشگاه شماره ۵ (رنجین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، تیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹

اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۱۰۰۰۲۱۵۵ و یا ارسال درخواست به:

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: www.bustaneketab.com

با قدردانی از همکاریانی که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

• اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب و سرویراستار: ابوالفضل طریقه‌دار • ویراستار: محمد زارعی

• اصلاحات حروف نگاری: معصومه حسینی‌مجرد، اکرم صادقی، الهام قره‌گزلو و حسین محمدی • صفحه‌آرا: احمد مؤتمنی

• نمونه‌خوانی: سیدرضا هدایتی • کنترل فنی صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی‌منش

• کارشناس طراحی و گرافیک: مسعود نجابتی • طراح جلد: محمود هدایی

• اداره آماده‌سازی: حمیدرضا تیموری • اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر هم‌کاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی،

رئیس مؤسسه
محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۱۳		مقدمه
۱۵		معلمی
۱۶		اهمیت و ارزش معلم
۱۷		اول: ضرورت و لزوم اخلاص و پاک‌سازی نیت
۱۸		الف) رهنمودهای قرآن کریم برای ایجاد اخلاص نیت
۱۹		ب) سخنان پیامبر گرامی اسلام ﷺ در اهمیت اخلاص نیت
۲۲		ج) احادیث شیعی درباره خلوص نیت
۲۲		د) راه و رسم اخلاص نیت در سخنان بزرگان
۲۳		دوم: عمل به علم یا لزوم هماهنگی رفتار معلم با علم و آگاهی او
۲۴		سوم: به‌کار بستن علم و توجه و توکل به خدا و برخورداری از جهت‌یابی صحیح
۲۴		چهارم: حسن خلق و فروتنی و کوشش در تکمیل نفس
۲۶		پنجم: عفت نفس و علو همت
۲۷		ششم: قیام به وظایف و شعائر دینی و تأدب به موازین اخلاقی
۲۹		الف) ایجاد خلوص نیت در شاگردان

- ۳۰..... (ب) تشویق یا ایجاد شوق و دل‌بستگی به علم و دانش در شاگردان
- ۳۰..... (ج) لزوم موااسات و دل‌سوزی معلم در خصوص شاگردان
- ۳۱..... (د) استفاده از روش‌های مختلف تنبیه برای جلوگیری از تخلف شاگردان
- ۳۳..... (ه) فروتنی و نرمش معلم در برابر شاگردان
- ۳۵..... (و) وظیفه معلم در صورت غیبت‌کردن شاگرد از جلسه درس
- ۳۶..... (ز) اطلاع از نام و مشخصات شاگرد
- ۳۶..... (ح) القای مطالب علمی باید درخور استعداد شاگردان باشد
- ۳۷..... (ط) کوشش در تقریب مطالب به ذهن شاگردان و رعایت میزان استعداد آن‌ها
- ۳۸..... (ی) ذکر ضوابط و قواعد کلی علوم، ضمن تدریس آن‌ها
- (ک) تشویق شاگردان به اشتغالات علمی و تحریض بر تکرار درس‌ها و آزمایش
- ۳۹..... (هوش و استعداد آن‌ها)
- ۴۰..... (ل) احترام به شخصیت شاگرد و اعتراف به اهمیت افکار او
- ۴۱..... (م) رعایت مساوات در التفات و محبت به شاگردان
- ۴۱..... (ن) رعایت امتیاز استعداد و تفاوت‌های هوش شاگردان
- ۴۳..... (س) ارشاد شاگردان به نزد معلمان شایسته
- ۴۷..... معلم واقعی کیست؟
- ۵۱..... ویژگی‌های معلم موفق
- ۵۱..... (الف) احراز صلاحیت و شایستگی در امر تعلیم
- ۵۲..... (ب) به‌کارگرفتن علم
- ۵۳..... (ج) حسن خلق و فروتنی
- ۵۴..... (د) دریغ‌نورزیدن از تعلیم علم
- ۵۵..... (ه) کوشش در بذل، اعطا و انفاق علم

فهرست مطالب

۵۷	(و) احتراز از مواضع تهمت و لزوم هماهنگی رفتار و گفتار معلم
۵۷	(ز) شهادت معلم در اظهار حق و جلوگیری از تخلف
۵۸	معلم و پرسش و پاسخ
۶۱	شیوه به‌کارگیری پرسش و پاسخ
۶۵	با مدیران
۷۱	هفته معلم
۷۶	جمع‌بندی
۷۷	پرسش و پاسخ
۸۱	اصول تعامل با دانش‌آموزان
۸۴	اصل اول: کرامت
۸۵	اصل دوم: امنیت خاطر و امیدبخشی
۸۶	اصل سوم: ظرفیت‌سنجی
۸۶	اصل چهارم: همکاری با اولیا
۹۱	مسئولیت‌های ما
۹۷	مسیر ما
۹۹	مبانی و اصول نظام تعلیم و تربیت اسلامی
۱۰۰	مبانی ارزش‌شناسی
۱۰۰	مبانی معرفت‌شناسی
۱۰۱	مبانی انسان‌شناسی
۱۰۱	ویژگی‌های نُه‌گانه تعلیم و تربیت اسلامی
۱۰۲	توجه به شرایط و محدودیت‌ها
۱۰۲	ساحت‌های وجودی مهم

- ۱۰۲..... شیوه‌های متقین در قرآن
- ۱۰۳..... تعلیم و تربیت اسلامی
- ۱۰۴..... منابع تعلیم و تربیت
- ۱۰۴..... مبانی اسلام
- ۱۰۴..... اصول باور ایمان
- ۱۰۵..... عوامل هدایت
- ۱۰۵..... تعلیم و تربیت در تعلیم دینی
- ۱۰۶..... نتیجه
- ۱۰۷..... تعریف مدیریت
- ۱۰۸..... حوزه فعالیت مدیر براساس اولویت کاری
- ۱۰۸..... ۱. سازمان‌دهی براساس اولویت‌ها
- ۱۰۸..... ۲. برنامه‌ریزی با در نظر گرفتن هدف‌ها و اولویت‌ها
- ۱۱۰..... ۳. راهنمایی، رهبری و الگودهی
- ۱۱۱..... ۴. نظارت
- ۱۱۱..... ۵. هماهنگی
- ۱۱۱..... ۶. پی‌گیری
- ۱۱۲..... ۷. ارزش‌یابی
- ۱۱۲..... ۸. اقدام و تصمیم‌گیری
- ۱۱۲..... ۹. در نظر گرفتن پاداش‌ها و تشویق‌ها
- ۱۱۲..... مبانی مکتب‌شناسی قرآن و عترت
- ۱۱۳..... مبانی الهیاتی
- ۱۱۷..... گام‌هایی در عرصه تعلیم و تربیت اسلامی

گام اول: شکوفایی ادب در فرزندان.....	۱۲۱
گام دوم: اساس عزت نفس در کودکی.....	۱۲۲
ویژگی‌های مدیر مطلوب از نگاه مجتمع آموزشی - تربیتی توحید.....	۱۲۵
نظام آموزشی فنلاند.....	۱۲۷
آسیب‌شناسی یادگیری در تربیت.....	۱۳۳
آسیب‌شناسی تربیت کلامی.....	۱۳۵
آسیب‌شناسی تأمین اوقات فراغت.....	۱۳۷
آسیب‌شناسی تربیت مهارت‌زدا.....	۱۳۹
روان‌شناسی خودشناسی.....	۱۴۱
یک برگ از کتاب.....	۱۴۳
توان‌مندسازی معلمان مسلمان برای غلبه بر نظام سلطه و استکبار جهانی.....	۱۴۵
اثربخشی کارکرد مدیران بر توان‌مندسازی معلمان.....	۱۴۵
شخصیت و وظایف معلم.....	۱۵۳
جمع‌بندی.....	۱۶۱
تربیت صحیح فرزندان بر اساس نقشه راه قرآن.....	۱۶۳
ضرورت راهنما.....	۱۶۵
نقش پدر و مادر.....	۱۶۷
رابطه اولیا با مدرسه.....	۱۷۰
راز شکوفایی تربیتی.....	۱۷۷
ادب، زمینه‌ساز کسب فضایل.....	۱۷۸
ادب، شاخص ارزش انسان.....	۱۷۹
چند پرسش مهم.....	۱۸۳

- ۱۸۵..... طرح تابستانی گروه یاوران معروف
- ۱۸۵..... فرم شماره یک دانش آموزی
- ۱۸۷..... هم اندیشی بزرگ
- ۱۸۸..... به سؤال های زیر پاسخ دهید:
- ۱۸۸..... لطفاً توجه داشته باشید:
- ۱۸۸..... اطلاعات علمی شما
- ۱۹۱..... اطلاعات فرهنگی شما
- ۱۹۲..... اطلاعات هنری و ورزشی شما
- ۱۹۷..... الگوی طراحی آموزشی برای آموزش و پرورش
- ۱۹۷..... آداب و اخلاق
- ۲۰۰..... الگوی طراحی آموزشی آداب و اخلاق
- ۲۰۰..... مراحل طراحی
- ۲۰۰..... الف) جمع آوری اطلاعات
- ۲۰۰..... ب) تجزیه و تحلیل مخاطب
- ۲۰۱..... ج) محدوده برنامه
- ۲۰۱..... د) تولید برنامه
- ۲۰۲..... ه) تهیه طرح درس آموزشی
- ۲۰۲..... و) اجرا
- ۲۰۲..... ز) ارزشیابی و بازنگری
- ۲۰۳..... روش پژوهش اعتباریابی الگوی آموزشی در حوزه آداب و اخلاق
- ۲۰۳..... اعتباریابی (درونی و بیرونی)
- ۲۰۳..... گروه کنترل

۲۰۴	روش پژوهش و اعتباریابی الگو
۲۰۵	پرسش نامه
۲۰۶	چگونه طرح درس بنویسیم؟
۲۰۶	اجزای طرح درس
۲۰۶	مشخصات عمومی
۲۰۷	طبقه بندی هدف ها
۲۰۷	ویژگی های هدف رفتاری خوب
۲۰۷	د) الگوی تدریس
۲۰۸	آماده سازی
۲۰۹	ه) سازمان دهی محتوا
۲۰۹	و) گام های تدریس
۲۱۰	ز) ارزشیابی تکوینی و حین درس
۲۱۰	نکته هایی برای پایداری رفتارها
۲۱۱	فعالیت های تکمیلی شماره یک
۲۱۲	فعالیت های تکمیلی شماره دو
۲۱۵	کتاب نامه

مقدمه

معلّمی جایگاهی است از سوی خدا و پیامبرانش و به خصوص پیامبر عظیم الشان اسلام، محمد مصطفی (ﷺ)؛ از همین رو اگر کسی بخواهد در جایگاه معلّمی قرار گیرد، باید رنگ خدایی یابد.

همان طور که خدا و پیامبر برای تربیت مردم از هنرهای مختلفی استفاده کرده اند، معلّم نیز باید ابتدا عالم به تعلیم الهی شود و بعد از آن، تعلیم را به دیگران انتقال دهد. باید توجه داشت که اصل این کار، «شغل» محسوب نمی شود، چون خدا و پیامبرانش آن را وظیفه می دانستند و اجر و مزدی در برابر آن از مردم طلب نکردند. اجر و مزد در این جا از وظایف دیگران است.

با توجه به گستردگی موضوع و مطالب، در متن پیش رو، به اجمال به این هنر اشاره شده است. از خانم مرضیه محبی معاونت مدرسه توحید که در تنظیم برخی مطالب این اثر سهیم بوده اند، تشکر می شود.